



Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Lubaczowskim na lata 2022-2027

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
I. Problematyka niepełnosprawności	4
1.1. Niepełnosprawność w świetle prawa.....	4
1.2. Stopnie niepełnosprawności	5
II. Niepełnosprawność w Powiecie Lubaczowskim.....	7
III. Instytucje i organizacje działające w Powiecie Lubaczowskim na rzecz osób niepełnosprawnych.....	10
IV. Wsparcie osób niepełnosprawnych w Powiecie Lubaczowskim.....	13
4.1. Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej.	18
4.2. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej.....	21
V. Cele Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Lubaczowskim na lata 2022-2027.....	23
VI. Monitoring Programu i ewaluacja.	25
Zakończenie.....	26
Spis tabel	27
Wykaz źródeł.....	28

Wprowadzenie

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022-2027 jest dokumentem określającym i koordynującym działania w zakresie polityki społecznej Powiatu Lubaczowskiego, ukierunkowanym na rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Program powstał na podstawie zapisów art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.), w myśl którego do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania, przestrzegania praw osób niepełnosprawnych¹.

Założeniem ww. Programu jest przede wszystkim stworzenie systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i wdrożenie rozwiązań, które zminimalizują skutki niepełnosprawności, tym samym umożliwiając zaspokojenie potrzeb osób niepełnosprawnych w obszarach prowadzenia samodzielnego i niezależnego życia codziennego.

Spójny system wspierania osób niepełnosprawnych jest niezbędny do osiągnięcia celu, jakim jest stworzenie możliwości osobom niepełnosprawnym, tak aby mogły one w pełni korzystać ze swoich praw i uczestniczyć w życiu społecznym i zawodowym.

Przyjęcie Programu pozwoli na szersze uwzględnianie problemów osób niepełnosprawnych przez jednostki organizacyjne samorządu powiatu w procesie kreowania właściwej polityki w tym zakresie.

¹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.),

I. Problematyka niepełnosprawności

1.1. Niepełnosprawność w świetle prawa

W Polsce pojęcie niepełnosprawności po raz pierwszy zawarto w uchwale Sejmu w roku 1982 w sprawie inwalidów i osób niepełnosprawnych. Obecnie obowiązująca definicja jest zawarta w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r., o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i określa niepełnosprawność jako stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudniający, ograniczający bądź uniemożliwiający wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ograniczający zdolność do wykonywania pracy zarobkowej².

Osoby niepełnosprawne to grupa wewnętrznie bardzo zróżnicowana pod wieloma względami, m.in.: stopnia i rodzaju niepełnosprawności, wykształcenia, wieku, miejsca zamieszkania, cech demograficznych i społecznych oraz sytuacji na rynku pracy. Takie zróżnicowanie rodzi konieczność indywidualizacji form pomocy. Często zdarza się, że osoby niepełnosprawne posiadają niższe wykształcenie oraz przejawiają małą aktywność zawodową, co może prowadzić w stronę ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Według *World Health Organization* (WHO), za niepełnosprawne uważa się osoby, które nie mogą, częściowo lub całkowicie, zapewnić sobie możliwości samodzielnego życia indywidualnego i społecznego, na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznych i/lub psychicznych. Dotychczas niepełnosprawność jako następstwo choroby lub urazu, rozpatrywano z medycznego punktu widzenia. Postrzegano ją jako problem jednostkowy osoby wymagającej odpowiedniej opieki medycznej, mającej na celu poprawę stanu zdrowia i funkcjonowania organizmu. Natomiast aspekty psychospołeczne dotyczące rzeczywistych, życiowych problemów osób niepełnosprawnych, np. takich jak usuwanie barier ograniczających możliwość ich uczestnictwa w życiu społecznym, nie były w pełni uwzględniane³.

Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych podkreśla, że niepełnosprawność nie wynika z dysfunkcji zdrowotnej, a z interakcji pomiędzy osobami z dysfunkcjami, a barierami wynikającymi z postaw ludzkich i środowiskowymi, które utrudniają tym osobom pełny i skuteczny udział w życiu społeczeństwa, na zasadzie równości z innymi.

Prowadzone działania, które są skierowane do osób niepełnosprawnych wpływają na zwiększenie ich aktywności. Działania te, zarówno z zakresu rehabilitacji społecznej jak

² Tamże

³ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/niepelnosprawnos;3947453.html>

i zawodowej oraz zmian mentalnych i postrzeganie samych siebie, zdecydowanie wpływają na polepszenie ich funkcjonowania w społeczeństwie⁴.

Osoby niepełnosprawne i ich rodziny, stanowią część lokalnej społeczności, tym samym wymagają tworzenia odpowiednich warunków do aktywnego życia. Uczestniczenie osób niepełnosprawnych w życiu społecznym zależy od nich samych, jak i od społeczeństwa, tworzącego warunki, w których osoby te znajdą swoje miejsce.

Błędem jest postrzeganie niepełnosprawności w kontekście obniżonej sprawności, gdyż należy skupić się na barierach, które napotykają osoby niepełnosprawne na swojej drodze do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych ma na celu określić zadania, które powiat będzie wykonywał, aby sukcesywnie pokonywać wszelkie trudności wpływające na jakość życia osób niepełnosprawnych.

1.2. Stopnie niepełnosprawności

Obecnie w Polsce obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa o niepełnosprawności regulowane odrębnymi ustawami i prowadzone przez różne instytucje:

- a) orzecznictwo rentowe, prowadzone przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) i komisje lekarskie ZUS kwalifikuje osobę jako:
 - częściowo niezdolną do pracy, jest to osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji;
 - całkowicie niezdolną do pracy, jest to osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy;
 - całkowicie niezdolną do pracy i samodzielnej egzystencji, jest to osoba, u której stopień naruszenia sprawności organizmu powoduje konieczność stałej lub długotrwałej pomocy i opieki innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych⁵.
- b) orzecznictwo pozarentowe, prowadzone przez zespoły do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności wprowadza trzy stopnie niepełnosprawności:
 - lekki stopień niepełnosprawności, zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu ze zdolnością, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia

⁴ Tamże

⁵ <https://abc.lzinr.lublin.pl/orzecznictwo/orzecznictwo-dla-celow-rentowych>

w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne;

- umiarkowany stopień niepełnosprawności, zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych;
- znaczny stopień niepełnosprawności, zalicza się do niego osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy tylko w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji⁶.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. przewiduje możliwość równego traktowania orzeczeń o niezdolności do pracy wydanych przez lekarza orzecznika ZUS z orzeczeniami o zaliczeniu do jednego ze stopni niepełnosprawności, tj.:

- a) orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- b) orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;
- c) orzeczenie o częściowej niezdolności do pracy jest traktowane na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16. roku życia (Dz.U. 2002 nr 17 poz. 162) ustala, że osoby, które nie ukończyły 16 roku życia uznawane są za osoby niepełnosprawne, w przypadku, gdy:

- a) mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną;
- b) przewidywany okres trwania upośledzenia stanu zdrowia przekracza 12 miesięcy;
- c) wymaga zapewnienia jej całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu.

⁶ <https://empatia.mpips.gov.pl/-/orzekanie-o-niepelnosprawnosci>

Niepełnosprawność dziecka orzeka się na czas określony, jednak na okres nie dłuższy niż do ukończenia przez dziecko 16 roku życia. Decyduje ocena możliwości poprawy funkcjonowania dziecka. Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się na wniosek złożony do powiatowego/miejskiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności przez przedstawiciela ustawowego dziecka⁷.

II. Niepełnosprawność w Powiecie Lubaczowskim

Podstawą do ubiegania się lub otrzymania świadczeń z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej lub w ramach systemu zabezpieczenia społecznego osób niepełnosprawnych jest posiadanie odpowiedniego orzeczenia o niepełnosprawności lub niezdolności do pracy.

Zarówno w całym kraju jak i w powiecie lubaczowskim określenie pełnej skali występowania niepełnosprawności i związanych z tym niedogodności i problemów społecznych zarówno dla środowisk osób niepełnosprawnych, jak ich rodzin jest bardzo trudne i skomplikowane⁸.

Mieszkańcy powiatu lubaczowskiego w sprawach ustalenia niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności podlegają Powiatowemu Zespołowi Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Jarosławiu. Przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności rozpatrywane są wnioski o:

- a) orzeczenia o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia;
- b) orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób, które ukończyły 16 rok życia;
- c) legitymacji osób niepełnosprawnych;
- d) kart parkingowych osób niepełnosprawnych.

Liczba wydanych orzeczeń w latach 2019-2021 przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności dla mieszkańców Powiatu Lubaczowskiego przedstawia się następująco:

Tabela nr 1 – Wydane orzeczenia o niepełnosprawności z podziałem na wiek

Liczba orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
poniżej 16 roku życia	177	158	157
od 16 do 25 roku życia	29	72	62

⁷ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16. roku życia (Dz.U. 2002 nr 17 poz. 162)

⁸ Tamże

od 26 do 40 roku życia	100	99	113
od 41 do 60 roku życia	359	279	305
od 60 roku życia	668	593	642
RAZEM:	1333	1201	1279

Źródło: dane z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Jarosławiu

Najwięcej wydanych orzeczeń w roku 2019 wydano w grupie wiekowej od 60 roku życia, a najmniej liczną grupą jest przedział wiekowy od 16 do 25 roku życia. W 2020 roku widoczny jest znaczny spadek wydanych orzeczeń, co może być spowodowane pojawieniem się w Polsce Wirusa SARS-CoV-2 i wejściem w życie Ustawy z dnia 2 marca 2020 o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Art. 15h w/w Ustawy brzmi:

1. Z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wydane na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którego ważność:
 - 1) upłynęła w terminie do 90 dni przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, pod warunkiem złożenia w tym terminie kolejnego wniosku o wydanie orzeczenia, zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności;
 - 2) upływa w terminie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności⁹.

⁹ Ustawy z dnia 2 marca 2020 o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych

Tabela 2 - Liczba wydanych orzeczeń w latach 2019-2021 z podziałem na stopień niepełnosprawności po 16 r.ż.

Liczba wydanych orzeczeń według stopni niepełnosprawności w latach 2019-2021 po 16 roku życia			
Stopień niepełnosprawności	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Znaczny	483	382	412
Umiarkowany	538	469	499
Lekki	195	192	211
RAZEM	1216	1043	1122
Odmowa	22	21	30
Brak stopnia	22	8	6
WSZYSTKICH RAZEM	1260	1072	1158

Źródło: dane z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Jarosławiu

Tabela nr 3 - Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z podziałem na przyczyny niepełnosprawności.

Liczba wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności w latach 2019-2021			
Przyczyna niepełnosprawności:	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
01-U – upośledzenie umysłowe	64	31	56
02-P – choroby psychiczne	167	117	150
03-L – zaburzenia głosu, mowy i chorób słuchu	68	75	101
04-O – choroby narządu wzroku	60	32	40
05-R – upośledzenie narządu ruchu	500	425	424
06-E – epilepsja	26	23	32
07-S – choroby układu oddechowego i krążenia	430	382	357
08-T – choroby układu pokarmowego	71	54	60
09-M – choroby układu moczowo-płciowego	79	77	66
10-N – choroby neurologiczne	311	254	317
11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenie, choroby układu krwiotwórczego	226	200	169
12-C – całościowe zaburzenia rozwoju	16	13	17
RAZEM	2018	1683	1789

Źródło: dane z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Jarosławiu

Tabela nr 4 - Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na płeć

Liczba orzeczeń wydanych ze względu na płeć	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Kobiety	604	548	564
Mężczyźni	609	495	558

Zródło: dane z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Jarosławiu

III. Instytucje i organizacje działające w Powiecie Lubaczowskim na rzecz osób niepełnosprawnych

Wydział Oświaty i Spraw Społecznych – do podstawowych zadań Wydziału należy między innymi:

- a) realizowanie zadań związanych z zakładaniem i prowadzeniem szkół ponadgimnazjalnych, publicznych szkół specjalnych, placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz przygotowywanie projektów aktów założycielskich i dokumentacji związanej z nadaniem statutów, prowadzenie spraw związanych z koordynacją działań jednostek organizacyjnych Powiatu oraz służb, inspekcji i straży w zakresie ochrony zdrowia i opieki społecznej;
- b) sprawowanie nadzoru nad Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie, Domem Dziecka w Nowej Grobli,
- c) sprawowanie kontroli nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej oraz placówkami opiekuńczo – wychowawczymi,
- d) współdziałanie z DPS w Rudzie Różanieckiej, DPS w Lubaczowie, DPS w Wielkich Oczach, Warsztatem Terapii Zajęciowej w Oleszycach oraz Środowiskowym Domem Samopomocy w Lubaczowie.
- e) przygotowywanie projektu zarządzenia Starosty w sprawie ustalenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej o zasięgu powiatowym oraz średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej,
- f) przygotowywanie projektu uchwały Rady Powiatu w sprawie ustalenia rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Urząd Pracy – realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych – jest organem konstrukcyjno-doradczym Starosty Lubaczowskiego. Zajmuje się problemami integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych.

Domy Pomocy Społecznej – jednostki organizacyjne Powiatu Lubaczowskiego świadczące usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na rzecz osób niepełnosprawnych. W Powiecie Lubaczowskim działają 4 Domy Pomocy Społecznej: w Rudzie Różanieckiej przeznaczony dla mężczyzn przewlekle psychicznie chorych, w Lubaczowie przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, w Wielkich Oczach przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz w Krowicy Samej przeznaczony dla osób przewlekle psychicznie chorych. Placówki te zapewniają całodobową opiekę.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – diagnozuje, wskazuje odpowiednie do możliwości ucznia formy pomocy, orzeka o kierowaniu do odpowiednich form kształcenia, udziela konsultacji, prowadzi terapie logopedyczne, psychologiczne, pedagogiczne i gimnastykę korekcyjną oraz warsztaty i treningi problemowe dla uczniów i nauczycieli. Poradnia z założenia jest placówką ogólnodostępną, a korzystanie z pomocy jest dobrowolne i bezpłatne.

Środowiskowe Domy Samopomocy – dzienne ośrodki wsparcia dla osób przewlekle psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo, wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych. Na terenie Powiatu Lubaczowskiego działają 4 Środowiskowe Domy Samopomocy: w Lubaczowie, w Cieszanowie, w Horyńcu-Zdroju oraz w Lipsku.

Warsztat Terapii Zajęciowej im. Świętego Józefa w Oleszycach – jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką, dającą możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej osobom niepełnosprawnym do podjęcia pracy zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Warsztat Terapii Zajęciowej w Oleszycach jest przeznaczony dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i zaburzeniami pokrewnymi,

w stosunku do których orzeczono niepełnosprawność. Jednostką prowadzącą Warsztat jest Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem”.

Ośrodki Pomocy Społecznej – realizują zadania na rzecz osób niepełnosprawnych przede wszystkim w postaci zasiłków opiekuńczych i pielęgnacyjnych, a także poprzez wsparcie asystenta rodziny. Na terenie Powiatu Lubaczowskiego funkcjonują: 1 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (Lubaczów), 3 Miejsko-Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej (Cieszanów, Oleszyce, Narol) oraz 4 Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej (Stary Dzików, Wielkie Oczy, Lubaczów, Horyniec-Zdrój).

Zakład Aktywności Zawodowej w Starych Oleszycach – jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostką zapewniającą zatrudnienie osobom niepełnosprawnym ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz osobom z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (stwierdzony autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną). Osoby te wymagają specjalnych tzw. chronionych warunków pracy¹⁰.

Zespół Placówek im. Jana Pawła II w Lubaczowie – w skład Zespołu Placówek im. Jana Pawła II w Lubaczowie wchodzi: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy (SOSW) i Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy (MOW).

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy zapewnia edukację, wychowanie i terapię dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym, głębokim, z autyzmem, Zespołem Aspergera i innymi zaburzeniami rozwoju w przedziale wiekowym od 3 do 25 roku życia. Jako główny cel przyjęto wspieranie rozwoju, zaspokajanie potrzeb oraz zaopatrzenie uczniów w podstawowe umiejętności życiowe i społeczne. W ośrodku funkcjonują: wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, oddziały przedszkolne, szkoła podstawowa, szkoła przysposabiająca do pracy, zespoły rewalidacyjno-wychowawcze, internat i świetlica szkolna.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy adresowany jest dla młodzieży wobec której Sądy Rodzinne i Nieletnich zastosowały środek wychowawczy (w trybie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) w ramach umieszczenia w MOW. Głównym zadaniem MOW jest przygotowanie wychowanków do życia zgodnego z obowiązującymi normami społecznymi i prawnymi oraz eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego.

¹⁰ <https://www.pfron.org.pl/institucje/placowki/zaz/>

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Oleszycach – jest placówką, w której głównym zadaniem jest realizowanie przez dzieci i młodzież obowiązku szkolnego i obowiązkowej nauki. Osoby uczestniczące w Ośrodku posiadają głęboką niepełnosprawnością intelektualną bądź znaczną lub umiarkowaną ze sprzężonymi niepełnosprawnościami. OREW w Oleszycach jest filią Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jarosławiu.

IV. Wsparcie osób niepełnosprawnych w Powiecie Lubaczowskim

Powiat Lubaczowski zobowiązany jest zgodnie z przepisami ustawy do wykonywania zadań pomocy społecznej oraz do stwarzania podstawowych warunków umożliwiających godną egzystencję jego mieszkańcom. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie jako jednostka organizacyjna powiatu, realizuje zadania z zakresu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych otrzymane algorytmem na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych są corocznie dzielone przez Radę Powiatu w Lubaczowie na realizację poszczególnych działań, jednak nie zaspokoją one wszystkich potrzeb w tym zakresie.

Powiat Lubaczowski poszukuje zatem możliwości pozyskania dodatkowych środków finansowych i włącza się w realizację projektów takich jak:

Pilotażowy Program „ Aktywny Samorząd”

Powiat Lubaczowski od 2013 roku realizuje pilotażowy program pn. „Aktywny samorząd”.

Realizatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie. Działania przewidziane w programie adresowane są do osób niepełnosprawnych. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji osób niepełnosprawnych.

Dzięki realizacji programu osoby mogą otrzymać dofinansowanie na zadania z następujących obszarów:

- 1) Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:
 - a) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

- Zadanie 1: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (dla osób z dysfunkcją ruchu),
 - Zadanie 2: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (dla osób z dysfunkcją narządu ruchu),
 - Zadanie 3: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (dla osób z dysfunkcją narządu słuchu),
 - Zadanie 4: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (dla osób z dysfunkcją słuchu),
- b) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
- Zadanie 1: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (dla osób z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych),
 - Zadanie 2: dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
 - Zadanie 3: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (dla osób z dysfunkcją narządu wzroku - stopień umiarkowany),
 - Zadanie 4: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (dla osób z dysfunkcją narządu słuchu),
 - Zadanie 5: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego,
- c) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
- Zadanie 1: pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
 - Zadanie 2: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
 - Zadanie 3: pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości,
 - Zadanie 4: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości),
 - Zadanie 5: pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego,
- d) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej;
- 2) Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Od roku 2020 wnioski były przyjmowane w wersji elektronicznej przez platformę internetową SOW. System SOW umożliwia Osobom Niepełnosprawnym i podmiotom działającym na ich rzecz proces aplikowania o środki PFRON będące w gestii jednostek samorządowych bezpośrednio za pomocą systemu informatycznego. Pozwala na weryfikację wniosków osób indywidualnych i instytucji na etapie przyznawania dofinansowań, jak również na badanie skuteczności wydatkowania środków PFRON.

Wsparcie w ramach programu uzyskało:

W roku 2019 – 51 osób na łączną kwotę 188 866,00 zł

W roku 2020 – 49 osób na łączną kwotę 195 200,62 zł

W roku 2021 – na dzień 31 grudnia pomoc uzyskały 43 osoby na łączną kwotę 327 680,40 zł

Obecnie program jest w trakcie realizacji, a termin rozliczenia z realizacji programu ze środków przekazanych w 2021 r. upływa w sierpniu 2022 r.

Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III

Powiat Lubaczowski każdego roku przystępuje do realizacji programu pn. „Programu wyrównywania różnic między regionami III” dofinansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Realizatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie.

Celem programu jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych, do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie. Program obejmuje następujące obszary wsparcia

- a. **Obszar A** - zapewnienie dostępności w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych;
- b. **Obszar B** – likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania;
- c. **Obszar C** – tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych;
- d. **Obszar D** – likwidacja barier transportowych;
- e. **Obszar E** – dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych;
- f. **Obszar F** – tworzenie warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej;

- g. **Obszar G** – skierowanie do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Wsparcie w ramach programu uzyskały:

W roku 2019 – Gmina Horyniec-Zdrój i Gmina Narol na łączną kwotę 217 329,00 zł.

W roku 2020 – Gmina Lubaczów, Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza na rzecz Domu Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Wielkich Oczach i Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem” w Lubaczowie na łączną kwotę 575 951,00 zł.

W roku 2021 – Gmina Cieszanów, Gmina Wielkie Oczy, Gmina Narol, Gmina Lubaczów i Gmina Horyniec-Zdrój na łączną kwotę 717 907,00 zł.

Program „Pomoc Osobom Niepełnosprawnym Poszkodowanym w Wyniku Żywiołu lub Sytuacji Kryzysowych Wywołanych Chorobami Zakaźnymi”

Powiat Lubaczowski 18 maja 2020 roku zawarł umowę z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w sprawie realizacji Modułu III programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”.

Pomoc finansowa udzielana była osobom niepełnosprawnym, które na skutek wystąpienia zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii utraciły, w okresie od dnia 9 marca 2020 roku do dnia 16 listopada 2020 roku, możliwość korzystania (przez okres co najmniej 5 kolejnych następujących po sobie dni roboczych) z opieki świadczonej w placówce rehabilitacyjnej.

Wsparcie skierowane było do osób niepełnosprawnych, które są:

1. Uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej;
2. Uczestnikami środowiskowych domów samopomocy, funkcjonujących na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej;
3. Podopiecznymi dziennych domów pomocy społecznej, funkcjonujących na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
4. Podopiecznymi placówek rehabilitacyjnych, których działalność finansowana jest ze środków PFRON na podstawie art. 36 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
5. Uczestnikami programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą PFRON i w ramach tych programów korzystają ze wsparcia udzielanego przez placówki rehabilitacyjne;

6. Pełnoletnimi (od 18 do 25 roku życia) uczestnikami zajęć rewalidacyjno-wychowawczych organizowanych zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim;
7. Pełnoletnimi (od 18 do 24 roku życia) wychowankami specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodków wychowawczych, funkcjonujących na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe.

W Module III złożono łącznie 235 wniosków, z czego 219 przeszło pozytywną weryfikację formalną. Wysokość wypłaconych środków finansowych wynosi 311 000,00 zł.

Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych

Ważną rolę w rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie powiatu lubaczowskiego pełni Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie, która została utworzona w dniu 1 września 2007 roku ze środków Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych w ramach programu pn. "Program ograniczania skutków niepełnosprawności".

Celem wypożyczalni jest ułatwienie dostępu osobom niesamodzielnym (w tym osobom niepełnosprawnym) do sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych, zmniejszając tym samym niepełnosprawność na terenie powiatu lubaczowskiego.

Tabela nr 5 Liczba osób korzystających z wypożyczalni w latach 2019-2021

Rok	Liczba osób korzystających poza projektem	Liczba osób korzystających w ramach projektu „Zwiększenie oferty wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie
2019	287	235
2020	0	230
2021	220	167
Razem	507	632

Źródło: dane z PCPR w Lubaczowie, opracowanie własne

Na stanie wypożyczalni do 31.12.2021 r. znajdowało się 1 191 szt. różnego rodzaju sprzętu rehabilitacyjnego (łóżka rehabilitacyjne, rowerki rehabilitacyjne, orbitreki, rotory rehabilitacyjne, materace rehabilitacyjne, bieżnie, steppery, wiosłarze, aparaty do masażu ciała, lampy terapeutyczne, aparaty do drenażu limfatycznego itp.), wspomagającego (wózki

inwalidzkie, balkoniki, kule laski, trójnogi, czwórnogi, koncentratory tlenu, aparaty do bezdechu, inhalatory, ciśnieniomierz itp.) i pielęgnacyjnego (wózki prysznicowo toaletowe, nakładki sedesowe, ssaki medyczne, krzeselka obrotowe do wanny, podnośniki transportowo-kąpielowe). Wypożyczalnia dzięki realizowanym projektom ze środków unijnych ciągle się rozwija i poszerza swoją ofertę.

4.1. Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej.

Rehabilitacja społeczna (w myśl ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym.

Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez:

- a) wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej;
- b) wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
- c) likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
- d) kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Na podstawie art. 35a ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Centrum realizowało zadania zlecone przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych związane z rehabilitacją społeczną, do której należy:

- a) Likwidacja barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych.
- b) Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedycznej środki pomocnicze.
- c) Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.
- d) Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki.
- e) Dofinansowanie kosztów działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej.

Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych przysługuje osobom niepełnosprawnym, co umożliwia im wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem.

Za bariery architektoniczne uznawane są wszelkiego rodzaju utrudnienia występujące w budynkach i ich okolicy. W powiecie lubaczowskim dofinansowaniem przede wszystkim objęte są prace remontowo - budowlane w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej,

związane z przystosowaniem łazienki lub wykonaniem podjazdu dla osób mających problemy w poruszaniu się.

Wsparcie w ramach dofinansowania likwidacji barier architektonicznych uzyskało:

W roku 2019 – 19 osób na łączną kwotę 98 364,00 zł

W roku 2020 – 23 osoby na łączną kwotę 145 174,00 zł

W roku 2021 – 31 osób na łączną kwotę 211 797,00

Likwidacja barier technicznych ułatwia osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w życiu codziennym tj. m.in. dofinansowanie zakupu podnośnika, łóżka, uchwytów przy urządzeniach sanitarnych, krzesła prysznicowego.

Wsparcie w ramach dofinansowania likwidacji barier technicznych uzyskało:

W roku 2019 – 6 osób na łączną kwotę 5 619,00 zł

W roku 2020 – 6 osób na łączną kwotę 11 371,00 zł

W roku 2021 – 8 osób na łączną kwotę 28 587,00

Likwidacja barier w komunikowaniu się ułatwia osobom niepełnosprawnym swobodne porozumiewanie się z otoczeniem i przekazywanie informacji. Do sprzętu ułatwiającego komunikowanie się należy MÓWik, który jest oprogramowaniem do komunikacji alternatywnej i wspomagającej.

Wsparcie w ramach dofinansowania likwidacji barier w komunikowaniu się uzyskało:

W roku 2019 – 2 osoby na łączną kwotę 5 138,00 zł

W roku 2020 – 4 osoby na łączną kwotę 8 455,00 zł

W roku 2021 – 6 osób na łączną kwotę 10 830,00 zł

Sprzętem rehabilitacyjnym określa się sprzęt zlecony przez lekarza, niezbędny do rehabilitacji w warunkach domowych, który nie jest objęty ubezpieczeniem zdrowotnym. Do sprzętu rehabilitacyjnego zaliczamy m.in. rowery rehabilitacyjne stacjonarne, piłki i wałki rehabilitacyjne.

W roku 2019, 2020 i 2021 nie wpłynął żaden wniosek na dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego.

Dofinansowanie do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych ma na celu ułatwienie osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w życiu społecznym. W ostatnich latach zadanie to stało się jednym z kluczowych zadań powiatu. Dofinansowania dotyczyły zakupu m.in. aparatów słuchowych dla osób dorosłych, dzieci i młodzieży, systemów wspomagających słyszenie, pieluchomajtek, materacy przeciwośluzowych, pionizatorów,

krtani elektrycznej, cewników, worków na mocz, wkładów anatomicznych, obuwia ortopedycznego, protezy przedramienia, wózków inwalidzkich, lejów w protezie podudzia, aparatów do leczenia bezdechu, epiprotezy oka, ortezy, zbiorników na insulinę.

Wsparcie w ramach dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych się uzyskało:

W roku 2019 – 309 osób na łączną kwotę 338 459,00 zł

W roku 2020 – 262 osoby na łączną kwotę 314 677,00 zł

W roku 2021 – 412 osób na łączną kwotę 451 346,00 zł

Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych wspomaga rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych. Polega na aktywnej rehabilitacji połączonej z wypoczynkiem. Turnusy rehabilitacyjne odbywają się w grupach zorganizowanych liczących nie mniej niż 20 uczestników o podobnych potrzebach w zakresie rehabilitacji ze względu na rodzaj niepełnosprawności.

Wsparcie w ramach dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych uzyskało:

W roku 2019 – 46 osób dorosłych i 13 opiekunów na łączną kwotę 73 335,00 zł,

– 14 dzieci, młodzieży i 14 opiekunów na łączną kwotę 31 144,00 zł

W roku 2020 – 13 osób dorosłych i 4 opiekunów na łączną kwotę 23 422,00 zł,

– 7 dzieci, młodzieży i 7 opiekunów na łączną kwotę 17 390,00 zł

W roku 2021 – 41 osób dorosłych i 20 opiekunów na łączną kwotę 81 524,00 zł,

– 14 dzieci, młodzieży i 14 opiekunów na łączną kwotę 28 416,00 zł

W Powiecie Lubaczowskim funkcjonuje **Warsztat Terapii Zajęciowej** im. św. Józefa, prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem”. Siedziba Warsztatu mieści się w Oleszycach, przy ul. Zielonej 1. Warsztat Terapii Zajęciowej w Oleszycach rozpoczął działalność dnia 29 grudnia 2014 r. i jest placówką pobytu dziennego, czynną od poniedziałku do piątku w godz. 7.00 – 15.00. Terapia odbywa się w grupach w pracowniach terapeutycznych tj.: ekologiczno-renowacyjnej, usługowo – pamiątkarskiej, ceramiki użytkowej, galanterii papieru, obróbki drewna, przygotowania do pracy, tkacko-krawieckiej, krawieckiej, porządkowo-gospodarczej, kulinarnej. Każdy z uczestników WTZ realizował indywidualny program rehabilitacji i terapii – tworzony i weryfikowany na podstawie zgromadzonej dokumentacji, obserwacji, działań i zachowań w placówce oraz szczegółowej punktowej oceny. Program pracy uczestników oraz ich przynależność do grup zadaniowych zależy od stopnia ich indywidualnych kompetencji i możliwości zarówno w sferze edukacyjnej, jak i komunikacyjnej. Program realizowany był w poszczególnych

pracowniach według indywidualnych potrzeb. Dodatkowo prowadzona była terapia psychologiczna, muzykoterapia oraz rehabilitacja ruchowa.

W 2019 roku przekazano dofinansowanie na działalność Warsztatu w wysokości 1 006 407,00 zł, w tym ze środków:

- PFRON – 995 766,00 zł,
- Powiat – 110 641,00 zł.

W 2020 roku przekazano dofinansowanie na działalność Warsztatu w wysokości 1 366 400,00 zł, w tym ze środków:

- PFRON – 1 229 760,00 zł,
- Powiat – 136 640,00 zł.

W 2021 roku przekazano dofinansowanie na działalność Warsztatu w wysokości 1 447 391,00 zł, w tym ze środków:

- PFRON – 1 302 652,00 zł,
- Powiat – 144 739,00 zł.

4.2. [Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej](#)

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej w imieniu Powiatu Lubaczowskiego realizuje Powiatowy Urząd w Lubaczowie.

Aktywizacja zawodowa ma na celu pomoc osobom, które mierzą się z problemami na rynku pracy np. zbyt niskie kwalifikacje, brak ofert w zawodzie/regionie, długotrwałe bezrobocie. Osoby niepełnosprawne, mają często jeszcze bardziej utrudnione zadanie. By znaleźć pracę, muszą pokonać wiele trudności. Zaczynając od tych związanych z przemieszczaniem się, komunikacją międzyludzką, przez bariery architektoniczne, techniczne, aż po społeczne i wynikające ze stereotypów¹¹.

Powiatowy Urząd Pracy w Lubaczowie dysponuje środkami z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości ustalonej w ramach podziału zadań na dany rok między rehabilitację społeczną, rehabilitację zawodową oraz warsztaty terapii zajęciowej. Wysokość środków co roku jest inna i zależy od łącznej sumy środków przekazanych z PFRON na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Lubaczowskim.

¹¹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.),

Tabela nr 6 Liczba przyznanych dofinansowań na poszczególne zadania realizowane w ramach rehabilitacji zawodowej

Liczba przyznanych dofinansowań na poszczególne zadania realizowane w ramach rehabilitacji zawodowej przez Powiatowy Urząd Pracy w Lubaczowie			
Zadania:	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy	0	1	0
Kwota przyznanych dofinansowań	0	105 000,00	0
Zwrot kosztów szkoleń organizowanych przez pracodawcę	0	0	0
Kwota przyznanych dofinansowań	0	0	0
Jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej	0	0	0
Kwota przyznanych dofinansowań	0	0	0
Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego	0	0	0
Kwota przyznanych dofinansowań	0	0	0
Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu	8	6	6
Kwota przyznanych dofinansowań	32 004,00	25 527,00	29 722,00

Źródło: dane z Urzędu Pracy w Lubaczowie

Tabela nr 7 Liczba osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaczowie

Liczba osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaczowie			
Rok:	Zarejestrowane osoby niepełnosprawne ogółem	W tym osoby bezrobotne niepełnosprawne	W tym osoby poszukujące pracy
2019	118	90	28
2020	107	79	28
2021	111	82	29

Źródło: dane z Urzędu Pracy w Lubaczowie

V. Cele Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Lubaczowskim na lata 2022-2027

Głównym celem Programu jest zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu lokalnej społeczności i przeciwdziałanie ich odrzuceniu społecznemu.

Cel główny: Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu lokalnej społeczności.

Cele szczegółowe:

1. Wsparcie osób niepełnosprawnych w drodze do samodzielności.
2. Zwiększenie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
3. Współpraca i integracja podmiotów w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych.

Cel szczegółowy nr 1 – Wsparcie osób niepełnosprawnych w drodze do samodzielności.

Zadania:

1. Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej poprzez dostosowanie obiektów budowlanych do ich potrzeb.
2. Likwidacja barier transportowych między innymi poprzez zakup środków transportu dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych dla jednostek organizacyjnych powiatu i gmin.
3. Zwiększenie liczby miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych przy instytucjach użyteczności publicznej.
4. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej.
5. Zadania dotyczące rehabilitacji społecznej w oparciu o Ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych realizowane na podstawie uchwał Rady Powiatu na które przeznaczone będą środki finansowe z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w latach 2022-2027 m.in. dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych, dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.
6. Zwiększenie jakości świadczonych usług w środowisku dla osób niepełnosprawnych (WTZ, ŚDS, ZAZ)

7. Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne oraz prawne dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
8. Dostosowanie stron internetowych do potrzeb osób niepełnosprawnych (np. Biuletyn Informacji Publicznej).
9. Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych w ramach zadań realizowanych w programach na rzecz osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy i partnerzy celów: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Ośrodki Pomocy Społecznej, Warsztat Terapii Zajęciowej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Powiat Lubaczowski, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaczowie oraz inne niewymienione podmioty.

Źródło finansowania: Środki z budżetów gminnych i powiatowych, PFRON, budżet państwa, pozyskiwanie funduszy z Unii Europejskiej, inne.

Cel szczegółowy nr 2 - Zwiększenie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Zadania:

1. Dofinansowanie do utworzenia własnej działalności gospodarczej.
2. Pomoc finansowa w przystosowaniu stanowisk pracy.
3. Zwiększenie dostępności informacji o programach i zadaniach Powiatowego Urzędu Pracy.
4. Wsparcie rozwoju uczestników warsztatu terapii zajęciowej i środowiskowego domu samopomocy.
5. Aktywne pośrednictwo pracy poprzez organizację staży, szkoleń, przygotowań zawodowych, prac interwencyjnych i robót publicznych.
6. Dofinansowanie do uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.
7. Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub w przedszkolu albo pod inną tego typu opieką).
8. Wsparcie finansowe dla przedsiębiorców przy zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy i partnerzy celów: Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie, Powiat Lubaczowski, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz inne niewymienione podmioty.

Źródło finansowania: Środki z budżetów gminnych i powiatowych, PFRON, budżet państwa, pozyskiwanie funduszy z Unii Europejskiej, inne.

Cel szczegółowy nr 3 - Współpraca i integracja podmiotów w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych.

Zadania:

1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Wspieranie organizacji imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjno-turystycznych dla osób niepełnosprawnych.
3. Podejmowanie działań do rozwoju placówek, które działają na rzecz osób starszych m.in. kluby seniora, placówki pobytu całodobowego dla osób w podeszłym wieku.
4. Rozwój i podnoszenie standardów usług świadczonych przez instytucje pomocy społecznej.
5. Współpraca międzyinstytucjonalna dotycząca problematyki osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy i partnerzy celów: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Powiat Lubaczowski, Gminy, Organizacje Pozarządowe oraz inne niewymienione podmioty.

Źródło finansowania: Środki z budżetów gminnych i powiatowych, PFRON, budżet państwa, pozyskiwanie funduszy z Unii Europejskiej, inne.

VI. Monitoring Programu i ewaluacja.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022-2027 w Powiecie Lubaczowskim wskazuje zadania, kierunki i cele realizowane w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej. Realizacja Programu zakłada korzyści nie tylko osobom niepełnosprawnym ale ich rodzinom i całej społeczności Powiatu Lubaczowskiego.

Monitorowanie tego Programu będzie prowadzony na podstawie corocznych sprawozdań z realizacji działań na rzecz osób niepełnosprawnych za dany rok kalendarzowy od realizatorów odpowiedzialnych za wykonywanie poszczególnych zadań.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i na ich podstawie przeprowadzony zostanie proces aktualizacji zapisów.

Zakończenie

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022-2027 jest dokumentem określającym i koordynującym działania w zakresie polityki społecznej Powiatu Lubaczowskiego.

Realizacja ukierunkowana jest na poszerzenie świadomości osób niepełnosprawnych o możliwościach zastosowania swojego potencjału w celach zawodowych oraz świadomości pracodawców o korzyściach jakie wynikają z zatrudniania osób niepełnosprawnych. Program powinien przyczynić się do zmiany postaw i mentalności narodu wobec podejścia do osób z niepełnosprawnością intelektualną i psychiczną. Bez przerwy potrzebne są kampanie społeczne i szkolenia z zakresu zasad współpracy z osobami z niepełnosprawnością dla różnych grup społecznych i zawodowych.

Zmierzając do tego by działania podjęte na rzecz osób niepełnosprawnych przynosiły zamierzone efekty, należy zaangażować w nie wiele instytucji, środków finansowych i zasobów ludzkich.

Spis tabel

1. Tabela nr 1 Wydane orzeczenia o niepełnosprawności z podziałem na wiek.....	7
2. Tabela nr 2 Liczba wydanych orzeczeń w latach 2019-2021 z podziałem na stopień niepełnosprawności po 16 r.ż.....	9
3. Tabela nr 3 Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z podziałem na przyczyny niepełnosprawności.....	9
4. Tabela nr 4 Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na płeć	10
5. Tabela nr 5 Liczba osób korzystających z wypożyczalni w latach 2019-2021	17
6. Tabela nr 6 Liczba przyznanych dofinansowań na poszczególne zadania realizowane w ramach rehabilitacji zawodowej.....	22
7. Tabela nr 7 Liczba osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaczowie.....	22

Wykaz źródeł

Akty prawne:

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.),

Ustawy z dnia 2 marca 2020 o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn. zm.),

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 857),

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 sierpnia 2004. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 937),

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.),

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012r. poz. 1169),

Dokumenty, programy i sprawozdania:

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubaczowskim na lata 2021-2028,

Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie,
Kierunki działań oraz warunki brzegowe obowiązujące realizatorów pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”,

Źródła internetowe:

<https://www.pfron.org.pl/osoby-niepelnosprawne/aktywizacja-zawodowa/>

<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/niepelnosprawnosc;3947453.html>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/konwencja-o-prawach-osob-niepelnosprawnych>

<https://abc.lzinr.lublin.pl/orzecznictwo/orzecznictwo-dla-celow-rentowych>